

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-25
Besvaras senast
2025-04-30 kl. 12.00

Till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1099 EU-finansiering av transportinfrastruktur

FSE (Fonden för ett sammanlänkat Europa) inrättades 2014 och är ett EU-finansieringsprogram för att främja tillväxt, sysselsättning, inkludering och konkurrenskraft. FSE transport syftar till att stötta finansieringar i utveckling, restaurering och uppdatering av transportinfrastruktur i Europa.

Regeringen betonar i sin infrastrukturproposition att ”Sverige ska arbeta aktivt för att söka medfinansiering från EU” och skriver också i direktivet till Trafikverket inför framtagande av förslag till nationell plan att man ser det som ”viktigt att svenska aktörer aktivt söker bidrag från FSE”.

Samma sak understryks på regeringens hemsida, där det står att ”behoven är stora och regeringen arbetar aktivt med att öka medfinansieringen från EU”.

Att behoven är stora är väl känt. Svensk transportinfrastruktur präglas av ett eftersatt underhåll, vilket gäller både väg och järnväg. För svensk järnväg finns, utöver en stor underhållsskuld, också en allvarlig kapacitetsbrist. Mycket återstår innan Sverige uppfyller de krav som ställs utifrån TEN-T-förordningen. Ovanpå detta tillkommer också de krav och förväntningar som Försvarsmakten har på en sammanhållen, robust transportinfrastruktur.

Trots att mycket behöver göras och nya krav ställs så ger det anslag för utveckling av transportsystemet som beslutats för de kommande 12 åren ett begränsat utrymme att addera nya projekt. I huvudsak ryms inte mycket mer än de projekt som redan ligger i planen. Det gör att gapet mellan avsatta medel och behovet av en kraftfull kapacitetsförstärkning är stort. Möjligheten att utöka ramen genom EU-finansiering borde därför ses som både välkommen och välbehövlig.

Regeringen gör dock tydligt att EU-medel inte kommer att innebära en utökad finansiering. I stället förtydligar man i både infrastrukturpropositionen och i direktivet till Trafikverket att ”från och med den kommande planperioden kommer eventuella EU-bidrag till statlig infrastruktur inom nationell plan inte att utöka den ekonomiska ramen”. Det torde betyda att man låser fast den ekonomiska ramen och omöjliggör resursförstärkning genom EU-medel. Det gör att incitamenten för svenska aktörer – som regeringen är angelägna om aktivt ska söka medel från FSE – högst sannolikt inte kommer att stärkas, utan tvärtom riskerar att minska.

Som grund för sin hantering av EU-medel hänvisar regeringen till prop. 1994/95:40 och principer om neutralitet för statens budget. Regeringens slutsats att EU-medel inte kommer att utöka den ekonomiska ramen avviker – trots hänvisning till äldre lagstiftning – mot tidigare hantering.

Jag vill mot bakgrund av ovanstående fråga statsrådet Andreas Carlson:

Är det statsrådets bedömning att regeringens direktiv för den kommande planperioden, om att eventuella EU-bidrag till statlig infrastruktur inom nationell plan inte ska utöka den ekonomiska ramen, inte begränsar Sveriges tillgång till EU-bidrag för statlig infrastruktur, och avser statsrådet vidta några åtgärder utifrån sin bedömning?

.....

Malin Östh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch